

versitet, eller jeg vil hellere kalde det en Høiskole, et eller andet Sted, hvor den høieste Dannelse meddeles Befolkningen — jeg vil udbig binde mig til det gamle, midaldralderlige Ord Universitet — hvis vi skulde komme til at skabe en saadan Institution for det bestilte Danmark hvad jeg mener er i høi Grad nødvendig både af nationale Grunde, og fordi denne vestlige Provinds jo er omtrent dobbelt saa stor som hele det øvrige Land og indeholder saa mange Udviklingsmuligheder, som det ærede Medlem for Veile i sin Tid udviklede, og naar disse Udviklingsmuligheder blive fremmede, netop vil kunne give den danske Kultur et eienommeligt Præg, et særegent Stær i Mod-sætning til Forholdet paa Verne, saa mener jeg, at det vil være absolut nødvendigt ikke at lægge denne videnskabelige Anstalt i en eller anden lille By. Vi vide jo nemlig af Erfaring fra alle vore Nabonationer eller i ethvert Tilfælde både fra Nord og fra Syd, både fra Sverige og Tyskland, at man vistnok der har faaet det Resultat, at en lille By er en daarlig Bærer for et Universitet, i en lille By kommer et Universitet let til at forsumpe, i alt Fald under de nuværende Samfundsforhold. Maaste har det været heldigere tidligere, men nu er det saadan. Naar det ærede Medlem fra Randers (Lüttichau), som ikke havde Noget imod, at de forskjellige Ting, vi ville gjøre for Sjyllands Ophjælpning, bleve lagte paa forskjellige Steder, saa vil jeg gjøre den Indrømmelse, at en videnskabelig Høiskole utvivlsomt trives bedst paa det Sted, hvor det aandelige Liv bevæger sig i et hurtigere Tempo end andre Steder; men Muligheden derfor er kun til Stede i en Storstad eller i en By, som er paa Veie til at blive en Storstad, og jeg ser ikke, at der er nogen anden By i Sjylland end netop den, som jeg for Tiden har den Være at repræsentere, som foreløbig har nogen Udfigt til at blive en Storstad. Man frygter altsaa for, at Spørgsmaalet om det jydsk Universitet og Udfigterne for Aarhus Udvikling til Storstad kunde blive præjudiceret ved i Ribe at lægge Arkivet, som uden Tvivl vil være en mægtig Støtte for de historiske Studier og særlig for de jydsk historiske Studier. Jeg vil derfor i Udvalget gjøre Mit til, at der ved 3die Behandling kan foreligge et Forslag saaledes, at det kan blive et Afstemningspunkt for Folkethingets Medlemmer. — Siden jeg nu har Ordet, vil jeg endnu udtale min Glæde over dette Lovforslag og ganske særlig min Glæde over, at dette Lovforslag er kommen frem særlig fra denne Regerings Side; thi jeg skal ikke negte, at

det forekommer mig, at dette Forslag er netop et demokratisk Forslag, og jeg mener, at den høitærede Regering ikke har baaret sig ganske konsekvent ad ved at komme med dette Forslag; men lad os Demokrater, hvis Grundprincip dog Decentralisationen maa være, lad os glæde os over, at dette Forslag er kommet frem, og lad os tage mod den tilbudte Haand og trykke den ret hjerteligt. — Hvad nu endelig angaar Lønningerne, som der er talt en Del om og særlig af det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 4de Valgkreds (R. Nielsen), vil jeg dertil sige, at jeg havde end ikke haft nogen synderlig Betænkning ved at gaa ind paa Regeringsforslaget, og i alt Fald vil jeg i høi Grad anbefale, at man følger, hvad Udvalgets Flertal har foreslaaet. Jeg veed meget vel, at hvis Lønningerne for vore Embedsmænd skulde fastsættes af Arbejderne i Byerne eller paa Landet eller, som det virkelig er Tilfældet, i alt Fald for en stor Del af Gaardmænd fra Landet, saa kommer der saa overordentlig let denne Tankegang: Vi kunne slaa os igjennem med mindre, vi kunne slaa os igjennem med saa og saa meget, og selvfølgelig maa ogsaa Embedsmændene kunne gjøre det; men jeg tror, at der ligger en stor Feil-tagelse i denne Betragtning, og jeg tror navnlig, at de ærede Landbrugere ere saa tilbøielige til at se paa Livet i Byerne under et noget falsk Synspunkt. De lægge slet ikke Mærke til, at overordentlig meget af det, de have mellem Nar og Dag at leve af, have de i Form af Naturalier, have de i Form af meget billige Boliger og Gignende. I Byerne, navnlig i de store Byer, ere Forholdene ganske anderledes. Dernæst er der ogsaa det Hensyn, at vi ikke kunne, naar vi have en overordentlig stor Mængde Embedsmænd, skabe nye Embedsmænd og saa sætte Lønningsforholdene for disse efter et ganske nyt System, et System, som engang i Fremtiden, naar Samfundsforholdene have faaet en anden Ordning, maaste kunde være rigtig. Vi maa vist holde os til det System, som allerede er, vi maa ikke bringe et strigende Misforhold frem mellem de nye Embedsmænds Lønninger og de Forpligtelser, som høre til forsvarligt at bestre disse Embeder. Vi Smaafolk, altsaa, som sidde her i Thinget — jeg tror, at det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (R. Nielsen) i økonomisk Henseende hører til Smaafolk, ligesom jeg gjør — skulle ikke formeget tænke paa vore egne Forhold. Vi skulle tværtimod glæde os ved, at vi ved mange Leiligheder kunne til at skabe for andre Mennesker lykkeligere Naar,